

Enskild motion

Motion till riksdagen 2016/17:1251

av **Tina Ghasemi (M)**

Ökade möjligheter för äldre att arbeta längre

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att sänka löneskatten för äldre och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att förbättra möjligheterna till kompetensutveckling även i senare skeden av livet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Medellivslängden ökar i Sverige och människor lever generellt sett allt längre. Detta är i grunden en mycket positiv utveckling. Men den ställer pensionssystemet inför flera utmaningar. Antalet äldre i förhållande till antalet människor som arbetar har därtill ökat, vilket innebär att allt färre behöver försörja allt fler. Eftersom pensionssystemet är uppbyggt så att pensionen vid tillfället för pensioneringen beräknas utifrån genomsnittlig medellivslängd, kommer pensionen vid ökad medellivslängd men oförändrad pensionsålder att bli allt lägre i förhållande till slutlönen. Det kommer även att bli svårt att upprätthålla kvalitén i välfärden med oförändrad pensionsålder, eftersom skatteintäkterna kommer att minska och finansieringen av välfärden därmed utsättas för svåra påfrestningar.

För att klara dessa utmaningar behöver tiden i arbetslivet förlängas. Detta kan ske genom tidigare inträde i arbetslivet, genom senare utträde eller med en ökad arbetsfrekvens under arbetslivet. Eftersom de individuella förutsättningarna varierar kan olika typer av vägar behövas för att nå målet om en ökning av antalet arbetade timmar. För vissa kan det handla om möjligheten att kunna fortsätta jobba efter 67 års ålder. För andra kan det istället handla om åtgärder som gör det möjligt att arbeta fram till 65 år.

För att detta ska vara möjligt måste det finnas goda möjligheter att skola om sig och byta yrke även i senare skeden av yrkeslivet. Vi behöver med andra ord skapa bättre möjligheter för att vi ska känna oss trygga med att byta jobb eller kanske rentav bransch

längre upp i åldrarna. Det ställer höga krav på möjligheterna till omställning. Det bör därför både vara möjligt att studera senare i livet och lockande att göra det. Kompetensutveckling måste därför vara en reell möjlighet ur ett ekonomiskt perspektiv för att människor inte ska avskräckas från att vidareutbilda sig ju längre upp i åldrarna de kommer.

Vi vill därför utöka möjligheterna till extra studieveckor för den som fyllt 40 år, från dagens 40 veckor till 60 veckor. Vidare bör åldersgränsen för studiemedel höjas till 60 år och tilläggslånet för studerande över 25 år med barn höjas.

Det är ena steget av lösningen för att få fler att arbeta längre. Det andra är att det måste bli mer lönsamt för arbetsgivare att behålla och anställa arbetskraft som har nått pensionsålder. Statistiken talar sitt tydliga språk: lägre kostnader för att anställa och behålla äldre arbetskraft gav fler seniorer arbete. Marknadsekonomins logik är lika tydlig: att göra det dyrare för arbetsgivare ökar inte efterfrågan på äldre arbetskraft, tvärtom.

Regeringen genomförde i förra årets budget en höjning av löneskatten för äldre från 10,21 till 16,36 procent. Det innebär en skattehöjning på äldres arbetsinsats och slår både direkt mot egenföretagare och indirekt mot de anställda då arbetskraftskostnaden ökar genom höjd skatt för deras arbetsgivare. Regeringen genomförde höjningen trots att man tidigare konstaterat att det behövs fler som arbetar högre upp i åldrarna. Att höja löneskatten skickar därför en tydlig signal till äldre: ni behövs inte på arbetsmarknaden. Det skickar också en signal om att fler jobb inte är regeringens prioritet, trots att man lovade det innan valdagen 2014.

Den förra alliansregeringen avskaffade den särskilda löneskatten för äldre, parallellt med att ett förhöjt jobbskatteavdrag infördes för personer över 65 år. Bakgrunden till det var att den dåvarande regeringen ville skapa ekonomiska incitament för både arbetsgivare att anställa människor längre upp i åldrarna och arbetstagare att vilja och kunna jobba längre.

Skattebetalarnas förening har gjort beräkningar som visar att den positiva effekten på arbetsmarknaden för antalet sysselsatta i åldersgruppen 65–74 år till övervägande del kan förklaras av avskaffandet av den särskilda löneskatten och införandet av dubbla jobbskatteavdrag år 2007. Statistik från Eurostat visar att Sverige har EU:s snabbast växande sysselsättningsgrad bland personer i åldersgruppen 65–74 år. Sedan år 2006 har sysselsättningsgraden ökat med över 6 procentenheter, vilket är den största ökningen bland EU:s länder.

Sett i ett längre tidsperspektiv, sedan 1995, är det tydligt att skattelättnader för dem över 65 år (avskaffad särskild löneskatt och gynnsamma jobbskatteavdrag) har haft en större positiv effekt på sysselsättningsgraden bland seniorer än till exempel det nya pensionssystemet och rätten att få jobba till 67-årsdagen som båda infördes i början av 2000-talet.

Antalet sysselsatta i åldersgruppen har ökat med nära 100 000 personer sedan 2006, från 78 000 till 179 400 personer 2015. Sedan 2005 har sysselsättningsgraden i denna åldersgrupp ökat från tio till drygt sexton procent. Av dessa är en betydande andel, cirka 40 procent, egenföretagare.

Resultaten av alliansregeringens förändringar visar tydligt att reformerna lett till en ökad sannolikhet att äldre arbetar längre men också förbättrade incitament för arbetsgivare att behålla eller nyanställa äldre. Allt fler seniorer arbetar – en positiv trend som riskerar att brytas till följd av regeringens politik.

Färre sysselsatta seniorer är negativt för svensk ekonomi och riskerar även att leda till lägre pensionsnivåer. Mot denna bakgrund bör regeringen överväga att sänka den särskilda löneskatten för äldre och återkomma till riksdagen med förslag som förbättrar möjligheterna till kompetensutveckling för människor även i senare skeden av yrkeslivet.

Tina Ghasemi (M)